

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — 8 kor
Félévre — 4 „
Negyedévre — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

A baka dicsérete.

A román kormány minap közzétett hivatalos magyarázata északi ellenfelének feltűnően csak a német hadsereget nevezi meg. Magyar csapatokról nem történik említés. Ebben a hiányos beszámolóban öntetszéltség és lekicsinylés rejlik. Jól esik a román hadseregnek az a tudat, hogy a kitűnően szervezett német haderő mérí azelőtt össze feyveret. Egyben lekicsinylí azokat a magyar haderőket, melyek a nagyszabéni ltközet óta számbavehetően, néha döntően szólnak bele az eseményekbe. Ez a lekicsinylés csak annyiban indokolt, amennyiben egyetlen magyar tábornok sem szerepel a főlzabadó hadjárat hősei között. Legalább a mi hadvezetőségünk jelentéseiben nem. Sem József kir. herceg, aki nem osztrák-magyar, hanem egészen magyar katona, sem Szurmay avagy Molnár Dezső nem viaskodnak Erdélyért. Nekünk jól esik tudnunk, hogy Falkenhayn és Arz avatott kezében van Erdély katonai sorsa, de jobban esnék, ha vérünkben való magyar tábornok vezérkednék hegyeink között. A németeknek is kétségtelenül kellemesebben hangzik Hindenburg, mint Boroevics, noha a horvát generalis sem utolsó katona. Bizonyára méltányolják szövetségeseink e kérdésben megnyilatkozó érzékenységünket.

Indokolatlan azonban a román jelentés

ben a magyar feyverés erő elhallgatása, mert a nemzeti érzés lendületével ez vetette ki állásaiból a fenvonult román hadsereget.

A magyar ember katonai jelességét még olyan ellentűk hangolt vezér, mint Basta György, osztrák zsoldban álló generalis is vallotta. Friss benyomás alapján írta 1597. november 8-án a prágai spanyol követnek az emlékezetes szavakat: „ma questi furono ribattuti dagli Auiduchi con tanto valore, quanto mai habbi visto fare ad altra natione” „de ezeket (a janicsárokat) olyan erővel vetették vissza a hajdúk, amíhez fogható más nemzetnél sosem látam”. Magyar gyalogságról szól a negyedszázados szüntelen háborúságban kipróbált idegen katona dicsérete.

S ugyanez a bennünket nem szívelő idegen ajánlja két év múlva Rudolfnak, hogy a pusztító német hadak helyett „jelentékenyen olesőbban s nagyobb haszonnal magyar lovasságból és gyalogságból álló sereget szervezhetne, amelynek élén ugyanabból a provinciából való generalis vezérkednék”.

Nem csoda, ha a vérünkben sarjadzott, nagyeszű Zrinyi Miklós hatvan esztendő múltán „Az török afium ellen való orvosság”-ban azt sürgeti, „hogy mi magyarok ne tegyünk fundamentumot senki vitézségében, hanem míg Isten ép kezet, lábat adott kinek kinek, azon örölködjék, hogy az idegenek ne legyenek szükségeseik principaliter, hanem accessorie” s hogy

szemlét tartva a világ feyverbíró népei fölött oda jut: „ha kérded: kit kívánok s micsoda nemzetet akarok oltalmomra, azt mondom: a magyart kívánom. Miért? azért, mert ez legalkalmasabb, legerősebb, leggyorsabb és, ha akarja, legvitézebb nemzetiség.”

Falkenhayn a minap e gondolatot úgy fejezte ki: „a magyar honvédség, olyan mint a gárda.” Porosz lelke előtt a német gárda a világ katonáinak eleje. Dicséret képen melléje állította a honvédet.

Úgy látszik azonban e dicséretet keveselte az a Tirolból származott, osztrák alezredes, aki a minap kanizsai vitézeihez utaztában kissé akadozó magyarsággal, de nem csekély határozottsággal jelentette ki: Különböző harcterek szerzett tapasztalataim alapján mondhatom, hogy a magyar a világ első katonája. Nem adom a németért sem. Nem olyan képzett ugyan, mint a német, de a háboruban szükséges katonai erények dolgában fölötte áll. Míg a különben jeles bosnyák katona jórészt addig használható, ameddig a municiója futja, a magyar baka nem tágtí, még ha pusztá kézzel kell is védekeznie. Sv Katheriánál négy olasz zászlóalj tört be állásainkba. Parancsot kaptam, hogy nyolc századdal támadjan s vessem ki őket. Törpe kisebbséggel, tüzéségi előkészítés nélkül! Megtörtént az ellentámadás és úgy sikerült, hogy a foglyul esett olasz ezredes gratulált e híhetetlennek látszó, pél-

Az öreg asszony és egy hosszú kötél.

Írta: S. F.

A templomon kívül egyébre nem is gondolhattam. (A templom különben ép. Egy jámbor öreg asszony mentette meg a feltöréstől. Olvasóval térdelt nem egyszer a templom ajtója és az oláhok közé.)

Kulcs sehól se volt. A sekrestye ajtaja kulcsát én feledtem el magammal vinni. A másikat meg egy honn maradt, de később menekült jámbor asszony hordozza valahol. Tehát megakadtam. Azon tőprenkedtem, hogy most hogy menjek be?

Feljárat csak a korusba lehetett. S itt kisütöttem azt, ami egyedül segíthetett.

Kerestem egy hosszú nagy kötelet. Egyik végét a korusnak a padlózatba beleerősített padján keresztül kötöttem, a másik végét meg a templomba leeresztettem. Magasság 6—7 méter.

Most aztán jött a gímnasztika.

Szegény öreg fejem, s még öregebb testem, amelyik gímnázista éveiben egy nyújtóra 8 év alatt még csak egyszer se tudta magát felvetni, s amelynek nehéz mozgását boldogult szegény Burger tanár úr konferencián formálisan meg is róttá egyszer, most ez az öregség a hosszú kötélen ereszkedjen le?

Azt sejtettem, hogy ha megindulok, nem akadok meg rajta. Inkább attól féltem, hogy a lejutás igen gyors lesz.

Féltem a padtól is, nehogy a padláról felszakadjon s utánam költözzék. Biztonság kedvéért a korusban sohajtozó öreg asszonyt nyomtatékul a padra felül tettem.

Aztán a nagy oltárra néztem.

— Uram Istenem légy velem! . . .

A vastag köfalon a lábam keresztül vettem s mikor a másik is kikerült az öreg asszony megjárdt.

— Jaj szt. Háromság-Isten, ma úgy lemegey, hogy többet nem jön fel! . . .

Puf! Még félíg se mondta ki, le is érkeztem. Tehát elég gyorsan. A tenyereim füstölt s egy-két helyen meg is égett. A Kraft elhagyott, azaz nem volt elég.

Nagyot roppant az a pad is, amelyikre olyan hirtelen jutottam, de még a lábam is.

Pattant az a pad is, amelyiken az öreg asszony ült. Azt gondoltam hirtelen, hogy ma az öregasszony is a paddal együtt utánam költözik.

Amikor a zuhanást meghalotta, a padról felállott s a vastag falra felhajolva utánam nézett.

— No maga jó hamar lemene Mindattól féltem, hogy ma valahol a kötélen megakad s kihuzza fel?!

Nem szólottam semmit, csak a tenyereimet szorongattam és nyálazgattam, mert égett erősen.

Oberbauer A. Utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

dátlan hősiességhez. A kanizsai baka megtanulta a havasok között való járást s olyan csúcsoson szedett gyopárt, ahol az ember a zergét is félténé. Bátor és kitaró, igénytelen és hűséges. Egyik bakám álló 24 óráig cipelte utánam a zsákmányolt olasz tisztí mellvétet, tíz kilós vaslemezt a saját teljes felszerelésén kívül. Csak akkor hánytá el, mikor kijelenttem, hogy semmi esetre sem használom. Féltek a jó emberek, mert szerettek s tudták, hogy családapa vagyok."

Nem fontos ezek hallatára, ha a ro-

mán kormány a magyar csapatok részvétét a határain fekvő harcban jeletéktelen körülménynek tekinti s zóra sem érdemesíti Nekünk csak az a megjegyzésünk, hogy igazában kortársaink egyike sem ismeri a magyar katonai erőnyeket. Sem a tárgyilagosságot, sem a német generalisok. Mi tulajdonképpen e világháboruban csak félkarral küzdünk, mert még nincs nemzeti hadseregünk s csak félszívvvel lelkesedünk, mert nem azok állanak főm sorsunk kormánykerékénél, kiket a nemzet bizalma oda helyezne.

HÁBORU OLÁHORSZÁGGAL.

Keleti harctér: (Hivatalos.) **Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala.** Orsovánál az erdélyi déli határ tulsó oldalán tovább folyik a harc. Csernahéviztől északra Csaplonytól északra meghiusultak a románok támadásai. Magyarország keleti határán, az Erdős-Kárpátokban aránylag tegnap is nyugalom volt.

Falkenhayn tábornok magyar-osztrák és német hadseregei október 10. óta 151 tisz-

et és 9920 főnyi légénységet fogtak el. A zsákmány 32 ágyú, 47 gépfegyver, 1 zászló és sok hadiszer.

A predeáli országúttól nyugatra fontos eredményeket vívtak ki osztrák-magyar ezredek, amelyek a románok állásaiba betörték és 10 gyalogsági ágyút és 17 géppuskát zsákmányoltak.

A vöröstoronysi-szorostól délkeletre támadásunk előrehalad.

Látogatás Csikszere- dában.

A csikszeredei főgimn. igazgató úti naplójából.

Okt. 13.

Mostanában a kolozsvári plebánia képe igen változatos, mint egy uránia színház. Papok és civilek a menekülés és bujdosás fogatagából ide sietnek és kellemes pihenőre találnak. Az apát úr szép termeiben majd az erdélyi északkeleti hadsereg parancsnoka, Arz, úti iel tanyáját majd pedig a „Deutschland über alles” szálló igének duzzadt önértetű képviselői a fölényes német tiszték. A káplán urak a vendégszeretet gyakorlásában versenyre kelnek a finom ízlésű és alkotó tehetségű principálisokkal. Nehány nap óta én is itt pihenek. Ebben a kedves körben kezdem

A templomnak torony alatti hátsó ajtaja mögött kivettem a kőfalba járó cölöpszerű torlasz fát s az ajtó megnyitott.

A lelkem könnyebb lett. Most már az írományok, amíg még egy kissé távol leszek, egészen biztos helyen lesznek.

Egynehány gyermekkel be is hordottam mind. Szétraktam, hogy a levegő jól járhasa őket és száradjanak.

A templom sötétetni kezdett, amikor e munkámat lelkem egész nyugalomra befejeztem.

Az ajtót becsuktam. Aztán a torlaszfát hátánál keresztül tettem.

A kötélen jó nagyot néztem. Ki voltam izzadva és így fáradva is. Ez azonban nem akar mentség lenni azzal szemben, ami a kötélen most történt.

A kötélbe belecsipeszkedtem. Lógtam, forogtam rajta. Közben meszes is lettem.

— Bár felfelé is gyorsan mehetnék, gondoltam magamban.

Hanem a középről csúzni kezdettem. (Nem felfelé!) S a padok közé mint előbb gyorsan vissza jöttem.

A tenyerem ekkor már cudarul fájt.

Megpihentem egy kisé, hátha ké-

felelni a menekülés gyötrelmeit s a hat heti bujdosás keserveit. Az ebédhez ülő társaságban ma ismét új alakot látok. Menekült ő is: Csikszentmiklós fiatal plebánosa. Tőle tudjuk meg, hogy Csikvármegye közigazgatási tisztviselőit a belügyminiszter haza rendelte. Debrecenből tegnap öste indultak el és ma háromkor tovább mennek.

Bennem is fellángol a vágy: látni Csikot, áhitatra hívó kápolnáival a szent hegyet, aljában a két tornyu Mária templomot s még alább: az elhagyott édes otthon, a gimnáziumot. Az ebédből egy fogás még hátra van. Maraszt a házi gazda de nekem mennem kell. Még ugyan nem bucsuzom előbb tudnom kell, kapok-e uti levelet. Egyes fogaton sietünk a vasuti állomáshoz. Keserű barátom olyan suggeráló határozottsággal vágja „Nyílt rende-

sőbb sikerül, de még feléig sem tudtam felkúszni, pedig dolgozott a csizma is erősen.

Az öregasszony ekkor nem volt itt. Különbösen talán ő is megpróbált volna felfelé húzni.

— No e szép gimnasztika — gondoltam én is magamban.

Hát most mi legyen? . . .

Kötélmászárról szó sem lehet. A templomot pedig most különösön a szétrakott iratok miatt, nyitva nem hagyhatom. Én sem maradhatok benne.

Speculáltam. Néztem az ajtót s a kemény torlaszfát.

— Ha erőd nem volt, most legyen eszed, kezdted mozgatni az önértetemet.

Aztán ki is sült. Az ajtó is bezárult és pedig ugyanazzal a torlaszfával. Én is kikerültem. A torlaszfá utánam az ajtót maga zárta be.

Most Mezőcséváson, Marosvásárhely közelében a templom és az akták iránt nyugodt vagyok.

Hogy e furcsa bezárás hogyan sikerült, azt aki kíváncsi (gondolom nem lesz senki!) annak csak szóval mondóm el, mert a szerkesztő úr hosszas beszédemért most is haragszik! . . .

let"-tét a szuronyos baka szeméi közé, hogy engem észre sem veszen. Besurranok az ajtón és szerencsére éppen vármegyénk érdemes főispánjába ütközöm. Kérek engedélyt. Kész a „Nyílt rendelet”. Az utazás célja „a gimnázium és az iskolák pénzalapja megmaradt javainak biztonságba helyezése”. Vágtatva vissza a városba. A míg utra készülök és kedves házi gazdáimtól bucsut veszek, Keserű plebános kéz csókra siet főpásztorunkhoz, előadja terveinket és utunkra főpapi áldását kéri. Mindez néhány perc alatt megy végbe. A hármat el sem ütötte, s már ott ülünk a katonai tehervonat kelloz közepébe bekapcsolt II. osztályu kocsiban.

De nehéz most az utazás. Még a szigorú paranccsal elindított katonai tehervonat sem akkor indul amikor akar. Már 5 az óra. Végre indulunk. Beáll az est. A hepe-hupás Virágosvölgyben csakúgy prűszköl a gép, erőlködik a hegyen fel nem bírja szusszal; nyílt pályán megáll az óriáskigyó. a roppant hosszú vonat. Tehát lekapcsolják; első felével elrohan a gép s csak egy óra múlva kapjuk vissza. No, hála Istennek, most már mehetünk s a reggeltől Segesvárt költöztük el. — Hiu gondolat, a mostani időben vagyakozni szabad, de számitani nem. — Gyéres, Kocsárd, Tövis! Álmatlan éjszakánk keresztútjának 3 állomása.

Okt. 14.

Jób türelmét is próbára tevő lassúsággal vonulunk a Nagyküküllő völgyén fölfelé. Öste 6 órakor utolér a személyvonat, magával hozva Háromszék megye tisztviselőit is. Megszánja a katonai tehervonathoz kapcsol 2 kocsit utasait; bele fogódzunk s felvonszol Segesvárra. Itt a világvége. Vonat se ma, se holnap nincs tovább. Hogy megyünk? Tanakodik a honfoglalásra indult két székely vármegye. Deus providebit. Majd meglátjuk reggel. Az út hosszadalmaságán mindenki két vacsora elfogyasztásával áll boszút. Most van; de délben nem volt, s ki tudja, holnap lesz-e? Ez az éhes gyomor filozófiája.

Okt 15.

Az „Aranycsillag”-ban ébredtem fel. Tervezgetéshez fogok. Ha már nincs vonat, nagy társasággal nem tanácsos utazni. A magános vándort a kavicsos úton a madár is megszánja. Kikapcsolom tehát magamat vármegyém tisztviselőinek szervezetéből s egyes fogatú alkalmi szekéren indulok Héjjasfalvának. Tiszta égen emelkedik a nap. Aranyos mosolyával foltozza a vasárnap ünnepi hangulatát. „Jam lucis orto sidere” eszembe jut a himnus; de ily rozoga falusi fogaton himnusok, zsolnások elnémulnak. Szépen haladunk. Székelykeresztúr ijésztően csendes; de az élet jelei már mutatkoznak. Ebédet kérek; egy pohár kávét kapok; azt sem vendéglőben, hanem egykori kedves tanítványom, dr. Viola Sándor ügyvéd házőrőjénél. A meneküléskor egy viharos éjszakán, mintegy negyvenen ebben az úri házban találtunk védelmet s most is ez a hajlék nyújtott enyhülést. Áldja meg az Isten a házat s gazdáját. Fuvar után nézett, mert alkalmi fuvaromnak más irányú útja van. Ebben a pillanatban a piacon katonai teher autók állanak meg. Nagy alázatossággal üdvözölöm a katonákat; megértik helyzetem ne-

hézségét s úti társul fogadnak. Pihenés helyett délután 2-ig a kocsik terhelésében izzadnak a derék pesti fiúk. Benzinnel nyersolajjal, Calcium carbíttal telített hordók nagy száma ül fel a kocsikba. Veszedelmes útítársak. Jobb időkben fényes jutalomért sem ültem volna ilyen alkalmatlanságra; most a komoly szükség a félelmet háttérbe szorítja. A terhelés kész. Indultunk. Gyorsan robognak Ilyés tüzes szekerei. Egy kis hágón makacsodni kezd az én kocsim motorja; robbanásszerű hangok ismétlődnek. Leugrunk. A gép körül s a gép alatt a földön már lángol a benzín. Nosza, homokot bőven szórunk a lángokra; a másik kocsi emberei is segítségünkre jönnek. A tűz elalszik; a gépet szétszedik, gondosan megtisztogatják, benzinnel kívül-belül jól lemossák, összeillesztik — s előre!

(Folytatjuk.)

Gyulafehérvár és a huskérdés.

Ha drágán is, de ezideig még kaptunk hust Gyulafehérvárt. Ma holnap azonban valósággal művészet lesz nálunk is hushoz jutni. A menekültek lassankint visszatérnek elhagyott otthonukba és a jónagyreszbem földműves nép igavonó állatok nélkül nem tud dolgozni. A menekülés alatt sok állat elpusztult, az oláhok is gazdag zsákmányhoz jutottak. Szóval a székely földön és a többi megyékben is csaknem új marhaállományt kell beszerezni. A földműves kénytelen lesz potomáron elvesztegetett, vagy az uton elpusztult, vagy az oláhok kezére jutott barma helyett 10—20 szoros áron tehenet vagy ökröt vásárolni, hogy dolgozhasson. Ennek pedig az lesz a következménye, hogy jövő tavaszon senki sem fog itt vágó marhát eladni, mert tizszeres áron fogja értékesíteni a székelyföldön.

Akkor aztán hus és zsirtalan napok helyett kell majd hus és zsirtalan esztendőt tartanunk. Még a jövő tavaszig lehet a bekövetkező baj ellen védekezni. De hogyan?

Gyulafehérvár környéke szinte kiáltja a védekezésnek módját. Ott van az Orbán tó másnéven feneketlen tó. A királykut és a feneketlen tó közötti terület semmi jövedelmet sem hozott eddig. Hát nem lehetne ott egy halastavat létesíteni? A 40—50 holdnyi területen vagy 12—16 tavat ásatna a város, hozzá egy csatornát a Marostól Portus felett és egy másik levezető csatornát a Maroshoz Portus alatt. A tavak táplálására elengedő a Királykut vize, csak a tisztogatásra és az újratöltésre kellene igénybe venni a Marosvizet. Ezzel együtt a vasutállomás és a villanytelep körül elterülő mocsaras vidéket is hasznos földdé lehetne átalakítani. A tavakból kikerült földdel először a tavak körül jó magas töltést kellene emelgetni. A töltés magassága az 1913-iki árvíz magasságánál 25—30 cm.-rel magasabb legyen. A megmaradt föld mennyiséggel pedig az említett telkeket lehetne feltölteni, úgy hogy ott aztán virágzó és gyümölcsöző konyhakertek létesüljenek. Sőt a Maros csatornával kapcsolatosan a bolgár kertészetet kellene meghonosítani, hogy Gyulafehérvár

közönsége ne legyen mindig az idegenek kénye-kedvének kiszolgálója. A halastavak legalább 50%-ban pótolnák a hiányzó hust, a konyha kertek ellátnának zöldséggel bőven és így ha szűkös is, de mégis jóidőre talán évszázadokra biztosítottuk Gyulafehérvár lakosságának étellemezését. Ugy látjuk, hogy olasz munkások is vannak városunkban. Azok jól értik a vízművek, különösen a cement munkák készítését. Most az alkalom is kedvező és ha késlekedünk, majd a szükség fog rá kényszeríteni, hogy megcsináljuk háromszoros áron, amihez most könnyű szerrel és kevés költséggel jutottunk volna. Akár a város, akár magán vállalat fogja megcsináltatni a halastavakat, annyi bizonyos, hogy nagyon jövedelmező befektetés lesz. Videant consules.

H I R E K.

— **Figyelmeztetés.** Maros-Torda vármegye tanfelügyelősége 3857—1916. számú megkeresésében arról értesített, hogy a vármegye közigazgatásának utasítása szerint, a menekült nép lakhelyeire visszatérhet, a Dévától északra fekvő községeket kivéve. Felszólítom e vármegyéből menekült összes róm. kath. tanítókat, hogy álmásaiakra azonnal térjenek vissza. A lelkészekkel együtt legyenek jelen a nép visszatelepülésénél s legyenek segítségére. Gyulafehérvár, 1916. október hó 27.-én. † Gusztáv Károly, erdélyi püspök.

— **Szentségimádás.** Vasárnap, november hó 6-án oltáregyletünk szentségimádást tart a zárda templomban egész napon át. 10 órakor énekes nagy mise, délután 4-kor gyűlés és este 5-kor szt. beszéd és litania fejezi be az ájtatosságot. A gyűlés tárgya: jelentések és pénztári beszámolás.

— **Adományok a menekültek javára.** Gyulafehérvár város polgármesterének a menekültek javára a következő adományokat adták: bervei Jónás Adolf 500 koronát, Labud József és Fuhrmann Alfréd 50—50 koronát, Grün J. Hermann 44 kor. 40 fillért, Abraham Izsák 20 koronát és özv. Kastaly Károlyné 14 koronát, összesen: 678 korona 40 fillért. Fogadják ez uton is a város polgármesterének hálás köszönetét.

— **Jótekonyság.** Az oláh támadás elől mintegy 70 székely család, kb. 300 személy menekült Várfalvára és Aranyosrákosra. Ezek közül 30 személy a hadi érdemkereszttel kitüntetett hős huszárkapitány Báro Jósika Gábor úr gazdasági udvarában kapott kedvező elhelyezést, lakást és a kastély kedves kápolnájában az összes menekültek lelki vigasztalást. — A hazaért harcoló báró úr főúri neje Szentkereszthy Anna bárónő Öméltósága értesülve az ide menekültek nyomoráról, alólírtak azonnal 100 azaz Egyszáz koronát küldött, hogy a szegényebb sorsú menekültek javára. Ebből az összegből tíz család részesült 10—10 korona segélyben. — Ugy a kegyes adományért mint a menekülés fájdó szenvedései közt nyughelyet adó szállásért e nemes érzelmű főúri családra Isten oltalmát, testi és lelki áldást esdve, a magam és a többi székely menekültek nevében hálás köszönetemet nyilvánítom. Várfalva, 1916. okt. 24-én. Kiss Dénes, esperes, gyegyőremetei plebános.

— **A nagyszebeni kath. tanítónöképző növendékei hazautaznak.** Városváradról írják: Tegnapi megjelent a városházán dr. Bilinszky Lajos, a nagyszebeni róm. kath. tanítónöképző intézet igazgatója és utazási igazolványt váltott 40 itt időző növendéke részére, akiket visszavezet az elhagyott tűzhelyre. Egyidejűleg felkereste dr. Cziffra Kálmán főispánt és hálás köszönetét fejezte ki előtte azon szeretetreméltó és előzékeny bánásmóddért, amelyben az átvonuló menekülteket a város részesítette. Felkereste Kemény L. Ignác rendőrkapitányt is, akivel a román háború kitörése óta többször értekezett a Nagyszebenből menekülő apácaik ügyében. A kapitánynak is köszönetet mondott dr. Bilinszky a menekültekkel szemben tanúsított szívélyes bánásmóddért. Itt közöljük, hogy Kemény kapitány eddig több mint 500 menekült részére adott hazautazási igazolványt.

— **Három millió nyolcszázötvenegyezer nyolcszázhuszonkét korona és tizenkilenc fillér volt Az Est összes költségeinek végső összege 1915-ben.** Ebből a hatalmas összegből csak a nyomdai költségek 1.515.032 K 72 fillérre rugnak. Az Est 1915-ben 213.769.750 példányban jelent meg.

— **Egy könyvestábla forgalma.** A kolozsvári Templomi Könyvestábla egy évi fennállása alatt 1.017 K. 27 fillér értékben 10.410 darab füzetet, és imakönyvet hozott forgalomba: 146 drb. Lelki tükör, 840 drb. Kis könyvtár, 30 drb. A jó Isten kórháza, 20 drb. Jellem rajzok, 310 drb. Bucsufelházok, 4 drb. Apologiai beszéd, 1.640 drb. Tábori levelek, 20 drb. Miért gyónjunk?, 420 drb. Imádkozzunk a hadbavonultakért, 70 drb. Elmélkedések, 230 drb. Hitvédelmi füzet, 250 drb. Elesett hőseinkért, 80 drb. Van-e Isten?, 40 drb. Lelki patika, 8 drb. Szentírás, 26 drb. Krisztus követeése, 400 drb. Ima a békéért, 400 drb. Ima a háború idején, 100 drb. Eszterházy Imája, 10 drb. Háborus idők imakönyve, 140 drb. Szenvédők vigasztaló könyvecskéje, 15 drb. Proházska: Tulvilág tornáca, 20 drb. Ligouri: Mentsd meg lelkeidet, 190 drb. Uram! irgalmazz! 1030 drb. Keresztény kiskönyvtár, 40 drb. Atok-e vagy áldás?, 60 drb. Jézusom szeretlek, 60 drb. Oltári-szentség, 10 drb. Gondolkodjál! 2 drb. Dúdek: Keresztény vallás apologiája 20 drb. Szenvédések iskolája, 20 drb. Aggódo lélekkel, 20 drb. Béna hős boldogsága 20 drb. Az én házam az én váram, 20 drb. Gyónjunk vagy ne gyónjunk, 20 drb. A hősök árvái, 84 drb. A Szent-István társulat évi tagsági illetmény fejében kiadott hitvédelmi könyvec. 26 drb. Jézus Szive imádása 110 drb. Egrí népkönyvtár, 230 drb. Kongr. levelező lap, 10 drb. Csermach: Krisztus Keresztje, 26 drb. Tökéletes bánat. Ezenkívül „A Szív” című újságot 60 példányban járatta a templomi könyvestábla.

NESTLÉ-FÉLE
CSECSEMŐK GYERMEKLISZT
 gyermekek és lábadozók legjobb tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.
 Mindenkor kapható.
 Próbadozott és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermek nevelésről teljesen díjlanul küld a Nestlé-fele gyermekliszt társaság Wien I., Biberstrasse 18 e

A következő két új könyv fog legközelebb megjelenni:

Háború az Argonekben

írta Kellermann Bernád.

Az Alagut világhíru szerzőjének meg-
rázó érdekességű könyve ez, mely az
egész világháború legnehezebb és leg-
borzalmasabb harcainak leírását nyújtja.
Ára 3 korona.

Megrendelhető: a Püsp. Lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

A megrohant Erdély

írta Piliási Bajcs. Ára 4 kor.

A népszerű haditudósító a román háború
kezdete óta járta Erdély harctereit és pa-
ratlan érdekességű fejezetekben írja le az
első megrohanástól kezdve az erdélyi
karcokat a sikeres tisztító hadjáratokig.

Fényképészeti cikkek!

gyári árban kaphatók!

Schäser Ferencz

a könyvkereskedésében Gyulafehérvárt o

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)
egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-utca 9. sz.

Évek hosszú gyakorlata képesít a
legjobb szabási, minőségű és fino-
man kidolgozott reverendák és ci-
mádák, papi civil öltönyök előállít-
ására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Min-
denemű egyházi ruhák: casulák
pluvialék velumok, baldachinmok
minisztráns ruhák zászlók, lobog-
ók, karingek, álbák, kehelyruhák
stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem
Bécsbe menni. Üzletem verseny-
képes minden pesti vagy bécsi
céggel úgy szabászat, mint ár és
minőség tekintetében. — Tessék
meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és
jól eszközöltetnek. — Költségvetés
és árjegyzék ingyen!

Személyesen is megjeleneik.

FLEMMICH A. FIAI

sima és minifazott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN,

Alapított 1838.

GYÁR:

VI., Webgasse 43.

600 alkalmazott.

Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dus választékban, mindenféle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb ár-
ban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Egyházi nyomtatványok jegyzéke.

A főtisztelendő papság hecses figyel-
mébe ajánlja raktárát következő nyom-
tatványok- és cikkekben:

Januári Relációk.

- I. sz. Reláció Apographa et tabellaris
conspetus Matricularum. rsz. 365.
- II. sz. Reláció: Kegyescéli adományok.
rsz. 366.
- II. sz. Reláció: U. ez. esp. részére. rsz. 367.
- III. sz. Reláció. Az elmúlt évben tett új
alapítványokról rsz. 368.
- IV. sz. Reláció. Az elmúlt évben szer-
zeit új ingatlanokról. rsz. 369.

Februári Relációk:

- V. Reláció. Ehez tartoznak:
 1. Pénztári napló, küli, rsz. 370, ive 6f.
ugyanaz belv. rsz. 370b, ive 6f.
 2. Rovatos kimutatás az egyház jó-
vedelmező alaptökéiről küli- és belv.
rsz. 371 k. és 371 b. ive 8f.
 3. Letár, küli- és belv. rsz. 372, 372b. 8f.
 4. Kimutatás az év végén vagyoni
állapotról küli- és belv. rsz. 374-b. 10f.
- VI. Reláció. Nyugdíjalap, kisegítőalap
részére szóló befizetések. rsz. 375 6f.
(Csak esperesek részére.)

Márciusban Reláció nincsen előírva.

Áprilisi Reláció.

- VII. Reláció. Papi hűsvéti lelkigyakor-
latokról szóló jelentés. rsz. 376. 6f.
(Csak esperesek részére.)

Májusban Reláció nincsen előírva.

Juniusi Relációk.

- VIII. Reláció: Első áldozásról s a hűs-
véti időben végzett gyónásokról
szóló kimutatás. Rsz. 377.
- VIII. Reláció: (U. e. esp. részére, rsz. 378.
- IX. Reláció: Tavaszai koronagyűlés
jegyzőkönyve. rsz. 379.
(Csak esperesek részére.)

Júliusi Relációk.

- X. Reláció: Iskol. szóló jelentés. rsz. 380.
- X. Reláció (B. I.): Függyerm. isk. kimut.
Esperesek részére rsz. 408.
- X. Reláció (B. II.): Leánygyerm. isk.
kimut. Esp. r. rsz. 409.
- XI. Reláció: Hitoktat. szóló jel. rsz. 381.
- XI. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 382.

Augusztusi Reláció.

- XII. Reláció: Kath. egyesületekről
szóló jelentés. rsz. 383.
- XII. Reláció: U. e. esperesek r. rsz. 384.

Szeptemberi Reláció.

- XIII. Reláció: Plebániái schematismusi
adatok. rsz. 385.
- XIV. Reláció: Szerzetesházak schem.
adatok. (Csak házfőnökök r. rsz. 386.

Novemberi Reláció.

- XV. Reláció: Őszi koronagyűlés jzkv.
Csak esperesek r. rsz. 387.

Decemberi Reláció.

- XVI. Reláció: Főesperesi látogatásról
szóló jelentés. (Csak esp. r. rsz. 388.
- Minden egyes Reláció nyomtatvány
ára rendes viszonyok között 6 fillér, most
azonban a papír, nyersanyag és munka-

bér emelése folytán 8 fillérre kellett emel-
nünk.

Különféle egyházi nyomtatványok:

Matricula Baptisatorum. Bel és külv.
rsz. 389 b. és 389 k.

Matricula Confirmandi. rsz. 390

Matricula Copulatorum. rsz. 391.

Eljegyzési anyakönyv. (Liber Spon-
salium.) (Magyar ny.) rsz. 392.

Matricula Conversorum. rsz. 393.

Matricula Apostatorum. rsz. 394.

Matricula Defunctorum. rsz. 395.

Matricula Mixta Matrimonía. rsz. 396.

A csupán polgári házasságot kötöttek
anyakönyve. rsz. 397.

Ügyviteli napló. 1 old. 10 tétel. rsz. 398.

Fentti nyomtatványoknak ive 12 fillér.

Extractum Baptisat. drb. 6 fill. rsz. 399.

Extr. Copulatorum. drb. 6 fill. rsz. 400.

Extr. Defunctorum. drb. 6 fill. rsz. 402.

Bérmálási lap. 100. drb. 1.60 f. rsz. 402.

Hirdetési bizonyítvány. drb. 2 f. rsz. 403.

Idegen jegyesekről szóló értesítvény.

drbja. 2 fillér. rsz. 404.

Kötelezvény. (Kisebb tőkéről.) (3 f.) 405.

Kötelezvény. (Bekebelezésre.) (3 f.) 406.

Szt. mise után végzendő ima. (10 f.) 407.

Háziáldás, a ház és családnak Jakab

apostol szerint való lelki megáldás.

38×51 cm. nagyságú tablau, a Fájdal-

mas Szűz és sok Szentek képeivel ellátva.

Fekete nyomásban. (Szinezve 2 kor.-val

drágább.) ára: példányonként 60 f.

Pecsétnyomó rézből, 4—6 kor.

Kaphatók: a Püsp. Lyc. Könyvnyomdában Gyulafehérvárt.

A szerkesztésért felelős: Péter Antal.

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.